

spoluvlastník byl týž. To plyne nejen ze slovního výkladu §§ 526 a 1445 obč. zák., které užívají slov: »in einer Person«, nýbrž i z podstaty služebnosti samé. Ustanovení Šu 472 obč. zák. vyslovuje zásadu, že nikomu nemůže vlastní věc sloužiti. Zánik služebnosti sloučením panujícího a služebního statku (§ 526 obč. zák.) jest vybudován na téže zásadě a nastává proto jen tehdy, když by obsah služebnosti byl vykonáván na vlastním a nikoliv na cizím pozemku. Nabyde-li spoluvlastník služebného pozemku výhradné vlastnictví panujícího pozemku, vykonává na něm částečně spoluvlastnické právo na své vlastní ideelní částici, částečně právo na věci cizí pokud se týká cizího ideelního podílu. Opačně: nabyde-li spoluvlastník panujícího pozemku výhradného vlastnictví statku služebného, vykonává opětně obě práva. Pokud vykonává právo vlastnické a právo k věci cizí, nedá se s ohledem na to, že se nedá vymeziti hranice mezi ideelními podíly spoluvlastnickými, zjistiti. Na druhé straně je služebnost nedělitelnou (§ 485 obč. zák.) a nemůže jí proto ani býti nabyto na ideelních částech služebného statku neb ve prospěch ideelních částic panujícího statku, aniž může ohledně ideelních částic býti jí pozbyto; nabyde-li tedy spoluvlastník panujícího pozemku výhradného vlastnictví služebného statku neb opačně, nedotýká se to služebnosti vůbec (Krainz: System str. 722, 751). Poněvadž Hugo S. byl spoluvlastníkem panujícího i služebného pozemku, kdežto ostatní spoluvlastníci byly osoby opětně rozdílné, nemohla služebnost, snad již vydržená, konsolidací zaniknouti, ani nemohlo nedokončené vydržení býti přetrženo. Poněvadž dle Šu 1493 obč. zák. započtená vydržecí doba činí přes 30 let, jest dle §§ 480, 1477, 1478 obč. zák. míti za to, že panující pozemek nabyl služebnosti, odváděti vodu dosavadním způsobem, vydržením.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, poukázav po právní stránce na důvody odvolacího soudu.

Čís. 4960.

Stát jest oprávněn domáhati se pořadem práva na vlastníku domu náhrady škody, dal-li byt, zabraný pro státního zaměstnance, do nájmu jinému nájemníku. Na manželé vlastnice domu nelze se domáhati náhrady škody, třebas se účastnil při pronajetí bytu třetí osobě.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1925, Rv II 173/25.)

Žalovaný Bohumír F. byl úředníkem důchodkové kontroly v P. a obýval se svou manželkou, spolužalovanou Hedvikou F-ovou, byt v domě manželčině. Když byl Bohumír F. přeložen do U., byl jeho byt zajištěn ve smyslu Šu 13 zákona ze dne 26. dubna 1923, čís. 87 sb. z. a n. okresní politickou správou ve prospěch jeho nástupce Karpa C-a, a příslušný výměr byl doručen Hedvice F-ové jakožto majitelce domu. Tato pronajala však přes to byl osobě třetí, takže, když se Karel C. do P. přistěhoval, nebyl byt pro něho uvolněn, následkem čehož musel složit nábytek jinde. Tím vznikly finanční správě výdaje, jejichž ná-

hrady se stát domáhal na manželích F-ových. Procesní soud první stolice vyhověl žalobě proti Hedvice F-ové, ohledně Bohumíra F-a ji zamítl. Odvolací soud nevyhověl odvolání žalované Hedviky F-ové, k odvolání žalujícího eráru uznal i žalovaného Bohumíra F-a povinným nahraditi eráru škodu rukou společnou a nerozdílnou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání Hedviky F-ové, k dovolání Bohumíra F-a obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Vzhledem k žalovanému Bohumíru F-ovi nebyla věc správně posouzena po právní stránce. Odvolací soud, odsoudiv tohoto žalovaného nedílně se žalovanou jeho manželkou, vycházel z předpokladu, že tento žalovaný předsevzal jednání proti právoplatnému zákazu jako přímý pachatel. K tomuto názoru neopravňují však zjištěné skutečnosti. Usnesením správního úřadu, doručeným jediné spolužalované Hedvice F-ové jako vlastníci domu a pronajímatelce bytu, a znějícím jediné na její jméno, zabrán byl byt obývaný až do 26. října 1923 žalovanými ve smyslu zákonů č. 225 sbírky z. a n. z roku 1922, po příp. č. 87 z roku 1923. Důsledkem toho měl býti byt ten pronajat jen státnímu zaměstnanci, jehož úřad označil, a bylo usnesení to částečně příkazem, by byt byl pronajat jediné tomuto zaměstnanci, částečně zákazem, by nebyl pronajat jinému nájemníkovi. Příkaz, po případě zákaz ten mohl býti udělen jediné vlastníku domu, jímž byla žalovaná Hedvika F-ová, a bylo také důsledkem toho usnesení dodáno jen jí, a byla v něm jen ona označena jako osoba, již usnesení to se týče. Účastnil-li se spolužalovaný Bohumír F. pronajetí bytu jiné osobě, než státnímu zaměstnanci, jmenovanému v usnesení, lze bez tvrzení a zjištění dalších okolností souditi jen na to, že jednal tak jediné jako zákonný zástupce své manželky a tím jako její zmocněnec ve smyslu §u 1238 obč. zák., a stihají proto následky jeho jednání ve smyslu §u 1017 obč. zák. pouze jeho manželku. Ze skutkových zjištění nevyplývá také nic jiného, než že tento žalovaný vyjednával za manželku s referentem politické správy, a že spolu s manželkou jednal s novým nájemníkem, jemuž byl byt pronajat přes zákaz. Tím nepřekročil žalovaný Bohumír F. mezi své zástupčí působnosti, a nelze mu proto podkládati další úmysl. Že by byl tento žalovaný zamýšlel pro svou osobu jednati proti zákazu politické správy, a způsobiti tím škodu žalujícímu eráru, nelze ze skutkových zjištění dovoditi. K tomu bylo by třeba dalších skutečností, nasvědčujících přímo tomuto úmyslu. Jedině v tomto případě dalo by se mluvit o spolupachatelství ve smyslu §u 1301 obč. zák., a bylo by odůvodněno, učiniti ho spoluzodpovědným za škodu, jež vznikla tím žalující straně. Není proto nárok žalobní důvodný ohledně tohoto žalovaného. Pokud jde o žalovanou Hedviku F-ovou, není dovolání oprávněno. Po právní stránce nemá dovolací soud pochyby o tom, že jde o nárok soukromoprávní, ač v tomto směru nižší soudy o něm neuvažovaly. Škoda byla sice způsobena nešetřením příkazu veřejnoprávního,

vznikla však přes to z důvodu soukromoprávního tím, že žalující erár, jak vyplývá ze skutkových zjištění, musí hraditi svému zaměstnanci C-ovi zvýšení nákladů stěhovacích, vyvolané tím, že dopravil nábytek svůj do P. za předpokladu, že byt, pro něho zabraný, není obsazen jiným nájemníkem. K rozhodnutí o povinnosti k náhradě škody způsobené pronajetím bytu jiné osobě povolány jsou soudy, ježto žalující erár poškozen byl nepřímo tím, že musí nésti škodu způsobenou jeho zaměstnanci, což je nárokem soukromoprávním. Též v dalším směru byla věc posouzena správně po právní stránce. Pro soudy byla rozhodující jediné skutečnost, že usnesení správního úřadu, doručené žalované Hedvice F-ové, vešlo v moc práva, a stalo se tím závazným vůči ní. Tvrzení, že žalovaná jednala bezelstně, důvěřujíc v prohlášení příslušného referenta okresní správy politické, odporuje skutkovým zjištěním nižších soudů, jimiž jest dovolací soud vázán, a podle nichž prohlášení to se nestalo. Vzhledem k tomu, co bylo řečeno, nezáleží na tom, že s referentem vyjednával její manžel jako její zástupce, neboť ani tato skutečnost nezbavuje ji zodpovědnosti, ježto stihají tuto žalovanou účinky jednání zmocněncova. Také k zrušení trestního řízení politického, k němuž došlo teprve za opravného řízení, nelze přihlídnouti v tomto řízení, pro něž je rozhodný stav věci v čase rozsudku soudu první stolice.

Čís. 4961.

Šly-li výlohy společníků k tíži společnosti (společenského fondu), nelze považovati nárok jednoho společníka na náhradu výloh za pohledávku, příslušející mu proti druhému společníku, jež byla by s to založiti sudiště dle §u 99 j. n.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1925, R I 304/25.)

Žalobu proti cizozemci, bydlícímu v cizině, opřel žalobce co do místní příslušnosti o § 99 j. n. Námitku místní nepřislušnosti soudu první stolice zamítl, rekursní soud námitce vyhověl a žalobu odmítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Žalobce opírá sudiště majetku o to, že ve vzájemném vyúčtování žalovaného o společných obchodech, které vedl žalovaný, tento účtuje v prospěch svůj výlohy, jichž výši žalobce ve sporu uznal, částkou 500 Kč. Dle žalobcova přednesu jde mezi stranami o poměr společenský a žalobce měl z něho nárok na polovici čistého zisku při zúročení vkladu. Tento nárok, po případě i nárok na vyplacení podílu na společenském jmění vůbec po skončení společnosti, zmenšuje se účetně výlohami žalobce i žalovaného, ale zůstává jednotným nárokem žalobce proti společníku, vedoucím obchody ze smlouvy společenské, a toliko výpočet tohoto nároku závisí na výpočtu zisku, na nějž zase mají vliv případné